

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE CONCILIIS, ET|| ECCLESIA MILITANTE,|| QVATVOR LIRBRIS||
COMPREHENSÆ.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

V. Nota secunda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53873)

Petrus, & Christus ipse, ut notum est. Romanus autem, & Romanensis, etiam ante M. C. annos idem erat, quod Catholicus, ut patet ex Ambrosio in oratione de obitu Satyri. ADDE, quod Chryostomus homil. 33. in acta dicit, non esse malum si Catholici denominentur ab iis, qui Ecclesiam gubernant nomine Christi, modò non denominentur ab aliquo homine particulari, sicut hæretici faciunt. vbi videtur præuidisse nos vocandos quandoq; Papistas. Adde, quod non vocamur Papistæ, nisi à Lutheranis in Germania, & vicinis regionibus, non sic autem vocamur in Græcia, Asia, Africa, Indiis, ut interim omittam Italiam & Hispaniam.

CAPVT V.

NOTA secunda.

SECUNDA NOTA est ANTIQVITAS; nam sine dubio vera Ecclesia antiquior est, quàm falsa; quemadmodum Deus antè fuit, quàm esset Diabolus. Quocirca Matt. 13. prius seminatum legimus fuisse bonum semen, quàm zizania: & Ecclesia dicitur Catholica, quia omni tempore fuit; & similiter dicitur Apostolica, quia fundata ab Apostolis, & proinde antiquissima. IAM quod nostra Ecclesia sit antiquior omnium paganorum conuenticulis, immò quod nostra Scriptura sit antiquior ipsis Diis Gentilium, demonstrat TERTVLLIANVS in Apologetico, cap. 19. & 20. & B. Augustinus lib. 18. de ciuit. Dei, cap. 37. & 38. Quod autem nostra Ecclesia, quam aduersarij Papisticam vocat, sit illa ipsa quam Christus instituit, & proinde vetustior omnibus sectis hæreticorum, hac ratiocinatione concludi potest.

*Ecclia cath.
antiquior
XII.*

In omni insigni mutatione religionis semper ista sex demonstrari possunt. PRIMò, auctor eius. II. Dogma aliquod nouum. III. Tempus, quo cœpit. IV. Locus vbi cœpit. V. Quis eam oppugnauerit. VI. Exiguus aliquis cœtus, vnde paulatim aliis accedentibus cœperit. nam illa omnia inuenimus in ipsa Christi Ecclesia, quæ tamen non fuit noua Ecclesia, sed solùm mutatio quædam status Ecclesiæ secundum Prophetarum prædictiones. PRIMò enim scimus, auctorem fuisse Christum, vnde Christiani dicimur. SECUNDO

TT

cœpisse

cœpisse tunc explicitè credi noua dogmata Trinitatis, & Incarnationis. TERTIO cœpisse ista prædicari anno XV. Imperij Tiberij Cæsaris. QUARTO cœpisse in Iudæa. QUINTO mox oppugnatam fuisse hanc religionem à Scribis, & Pharisæis, deinde à Gentilibus summa vi. SEXTO scimus, initio fuisse multò pauciores Christianos, quàm essent Iudæi, cum separatio facta est. Si ergo in hac mutatione status eiusdem Ecclesie illa sex ostendi possunt, multò magis eadem poterunt demonstrari in quauis perfecta mutatione. Iam verò nos illa omnia, de singulis hæreticorum sectis facillimè demonstramus, nihil autem horum aduersarij vnquam de nostra Ecclesia, post Apostolica tempora demonstrare poterunt.

Ac vt exemplis rem illustremus. Arianorum auctorem scimus fuisse ARIUM quendam, Presbyterum Alexandrinum. Nestorianorum verò NESTORIVM, Episcopum Constantinopolitanum. Lutheranorum autem Martinum LUTHERVM, Presbyterum, & Monachum ordinis S. Augustini.

SECUNDO scimus, quæ dogmata inuenerint. ARIUS enim docuit Filium Dei esse creaturam. NESTORIVS in Christo esse duas personas. LVTHERVVS iustificari homines per solam fidem specialem, id est, per hoc solum, quòd se iustos putent: item negauit Eucharistiam esse sacrificium.

TERTIO scimus tempora. Cœpit enim Ariana hæresis anno Domini CCC. XXIV. Nestoriana anno C. D. XXXI. Lutheranorum anno M. D. XVII.

QUARTO scimus loca. Cœpit Arianismus in Ægypto. Nestoriana hæresis in Thracia. Lutherana in Saxonia.

QVINTO scimus, Arianos mox oppugnatos fuisse à Syluestro Pontifice, à Concilio Nicæno, ab Athanasio, Hilario, & aliis. Nestorianam à Pontifice Celestino, Concilio Ephesino, Cyrillo, aliisq; per multis. Lutheranam à Leone X. Pontifice, à Concilio Tridentino, ab Academiis omnibus Catholicis, & Doctoribus plurimis.

SEXTO scimus, initia harum hæresum valde exigua fuisse, & multò plures initio separationis sine comparatione fuisse Catholicos toto orbe terrarum diffusos, quàm erant Ariani, Nestoriani, vel Lutherani, quod ne ipsi quidem negant.

Quo

Quod verò nihil horum de nobis ostendere possint, perspicuum est; nam PRIMO, nunquam obiecerunt nobis auctorem nostræ sectæ, nec ab ullo particulari homine nos appellauerunt, quod cerrè libentissimè facerent si possent.

SECUNDO, nunquam ostenderunt primam originem vilius dogmatis nostri. immò Cèturiatores in singulis Centuriis cap. 4. circa finem, annotant, qui auctores defenderint nostra dogmata, quæ nunc ipsi oppugnant, nec originem inueniunt, nisi tempore Apostolorum. nam etiam Iustinum, & Irenæum numerant inter nostros fautores, quos constat proximè insequutos Apostolorum tempora. Et cap. 5. in singulis Centuriis enumerant omnes hæreses cuiuslibet seculi, & qui resisterint, nec vnquam annotarunt aliquam hæresim excogitaram à Romanis Pontificibus, sed potius omnes hæreses ab illis condemnatas. NUNC quidem nobis multas hæreses obiiciunt. Nam Tilmannus HESHVSIVS scribit librum de sexcentis hæresibus Papistarum, sed illæ hæreses, exceptis mendaciis Tilmanni, sunt antiquissima dogmata, quod vel ex Centuriis, facillimè probari posset; nam Illyricus nostra dogmata in omnium Patrum libris inuenit, sed in Patribus vocat næuos, in nobis hæreses, scilicet, hæc est astutia aduersariorum: vt ostendant nos esse extra Ecclesiam, nostra dogmata vocant hæreses: vt non videantur ipsi separari ab Ecclesia Patrum, eadem dogmata in illis vocant næuos.

TERTIO, nunquam designare potuerunt tempus certum nostræ defectionis ab Ecclesia. Dicunt quidem, post primos quingentos annos cœpisse valde inualescere hanc sectam, tamen quando cœperit, absolutè nunquam dixerunt.

QUARTO, nunquam ostenderunt, quo loco cœperit. nam post primos quingentos annos floruit GREGORIVS, cum quo totum orbem terrarum communicasse, ex epistolis eius. quas ad omnes prouincias mittit, cognosci potest. Item post Gregorij obitum celebratum est Concilium VI. generale, ex quo manifestè colligitur, totum Orientem, & Occidentem eo tempore cum Romano Pontifice, vt membra cum suo capite coniuncta fuisse.

QUINTO, nunquam ostenderunt, quia eam oppugnauerit, tanquam nuper ortam; & quæ Concilia contra eam celebrata

brata fuerint. Obiiciunt quidem Concilium Constantinopolitanum sub Copronymo, quod videtur fuisse generale, & damnauit imagines, quas Romani defendebant. At non fuit hoc verum generale Concilium, cum non habuerit vllum verum Patriarcham. Præterea istud Concilium non damnauit dogma tunc exortum, sed dogma antiquum, & in tota Ecclesia receptum; nam non statuit, vt non reciperetur cultus imaginum, sed vt aboleretur, & vt imagines e templo auferrentur. Vide Cedrenum, Zonaram, & Paulum Diaconum.

Sexto, non potest vlllo modo ostendi, quod vnquam nostra Ecclesia separauerit se ab aliqua maiore, ita vt qui adhibebat Romanę sedi essent paucissimi, reliqui Christiani multo plures; nam ex epistolis B. Gregorij, quas scribit ad Episcopos Orientis, Africae, Hispaniae, Galliae, Italiae, constat omnes ferè Christianos cum eo communicasse.

Hoc argumento ab antiquitate semper vsi sunt veteres Patres contra hæreticos, ad ostendendam veram Ecclesiam. TERTULLIANVS libro de præscript. *Qui estis Vos, inquit, unde, & quando venistis? Vbi tam diu latuistis?* OPTATVS lib. 2. contra Parmenianum: *Vestra, inquit, cathedra originem ostendite, qui vobis vultis sanctam Ecclesiam vendicare.* HILARIVS lib. 6. de Trinitate ante medium: *Tardè mihi, inquit, hos præsertim Doctores atas nunc huius seculi protulit, serò hos habuit fides mea, quam tu erudisti, magistros, præauditis ego his omnibus in te credidi, &c.* HIERONYMVS in epist. ad Pammachium, & Oceanum: *Quisquis, inquit, assertor es nouorum dogmatum, quæso te, vt parcas Romanis auribus, parcas fides, quæ Apostolico ore laudata est. Cur post quadringētos annos docere nos niteris, quod antiè nesciuimus, & in hanc diem sine vestra ista doctrina Christianus mundus fuit.* Et lib. contra Luciferianos in fine: *Ex hoc, inquit, quod posterius instituti sunt, eos se esse indicant, quos futuros Apostolus prænuñciauit.* Denique AVGVSTINVS libro contra epistolam fundamenti, cap. 4. antiquitatem ter notas Ecclesie ponit.

Ad hoc argumentum quatuor adferunt solutiones. Primo, responderet Calvinus lib. 4. Instit. cap. 2. & 3. non potest antiquitate inuictum argumentum duci. nam Ismaël fuit

senior, quam Isaac, & tamen dictum est, eiice ancillam, & filiū eius. At Ismaël non fuit figura falsæ religionis, sed solum Testamēti veteris, quod erat bonum, & à Deo: Sed quia status hominum eius Testamenti erat seruorum, qui timore ducuntur, debuit ei succedere Testamentum nouum perfectius, ad quod pertinent liberi, qui ducuntur amore. Gal. 4. *Scriptum est, quia Abraham duos filios habuit, &c. quæ sunt per allegoriam dicta, hæc enim sunt duo Testamenta, &c.*

SECUNDO dicunt, non posse ostendi de nostra Ecclesia, quo tempore, quo loco, per quem auctorem præcisè cœperit, &c. non quod reuera non sit noua, sed quia non facta est simul ista mutatio, sed paulatim irreperunt errores non aduertentibus, immò etiam dormiētibus pastoribus. At etiam aliæ mutationes non factæ sunt totæ simul, sed paulatim, ut patet de Luthero, qui initio non negabat, nisi indulgentias, &c. & tamen scimus de singulis quando, & quomodo ortæ sint. Præterea Matth. 13. non dicuntur zizania nata dormientibus hominibus, sed seminata dormientibus hominibus; mox autem nata apparuisse, & cognita fuisse; quomodo igitur nostræ hæreses per mille ferme annos detectæ non sunt? sanè non solum pastores, sed etiam Deus valde dormiuisset, si per tot secula nunquam excitasset aliquem, qui istis erroribus resisteret. & delendum esset ex Euangelio illud: *Ego vobiscum sum usque ad consummationem seculi.*

TERTIO dicunt, quod licet non possit ostendi, quando cœperit initium huius deprauationis, tamen posse ostendi, quando insignis mutatio facta est. nam initio anni DC. Papa in Antichristum aperte mutatus est, quando videlicet Romanus Pontifex obtinuit à Phoca Imperatore, ut caput Episcoporum diceretur, & quando aperuit Pantheon templum omnium Deorum. ita docent Magdeburgenses Cent. 7. ca. 1. & concordant pleriq; aduersariorum. Nam etiam Theodorus Bibliander in tabulis suæ Chronologiæ initio anni DC. ponit apparitionem Antichristi, id est, Papæ; Lutherus in supputatione temporum, vult S. Gregorium fuisse vltimum Papam; & passim Calvinistæ, & Lutherani vsq; ad primos D. vel DC. annos extendunt Ecclesie puritatem.

At in primis post annum DC. LXX. diu post tempora Phocæ celebratum est Concilium VI. generale, quod aduersarij

vt sacrosanctum recipiunt, vt patet tum ex aliis, tum ex Confessione Tigurinorum, & ex Centuriis Magdeburgensium; in eo autem Concilio præcipuæ partes fuerunt Romani Pontificis Agathonis; nam eius sententiam per legatos & epistolas ipsius explicatam, omnes sequuti sunt, vt etiam prolè describunt Centuriatores Cent. 7. cap. 9. vel ergo Papa nondum erat Antichristus, vel tota Ecclesia, & sanctum generale Concilium Antichristum venerata & sequuta est.

Præterea falsum est, quod Phocas primus tribuerit Romano Pontifici nomē capitis Ecclesiæ. nam Iustinianus senior qui ferè centum annis fuit ante Phocam in epistola ad Ioannem II. Papam disertis verbis vocat eum caput omnium Ecclesiarum, & hoc idem habetur in epistola eiusdem Ioannis II. responsiua ad Iustinianum, vbi Papa repetit summam litterarum Imperatoris, & habetur vtraque epistola in *Code* libri 1. tit. 1. leg. 4. & 5. nec id ignorabant Centuriatores, tum Cent. 6. cap. 10. col. 670. meminerunt legis quartæ *Code*, quæ ex epistola Ioannis Papæ sumpta est. Itaq; contra conscientiam suam mentiuntur.

Præterea ante tempora Iustiniani Concilium Chalcedonense in epistola ad Leonem vocat eum caput omnium Episcoporum. & ipse S. L E O serm. 1. de S. Petro, & Paulo, sic Romanam alloquitur: *Per sacram B. Petri sedem caput orbis effusa, latius presides religione diuina, quàm dominatione terrena.* Et infra: *Minus est, quod tibi bellicus labor subdidit, quàm quod pax Christiana subsecit.* Phocas igitur non primus hoc nomen tribuit Romano Pontifici, sed primus compescuit superbiam Episcopi Constantinopolitani, qui se Romano Pontifici æquare volebat.

Ad illud de Ecclesia, quæ dicitur Pantheon, Dico primo argumentum esse contra aduersarios. nam Daniel. 11. legimus Antichristum pugnaturum contra omnes Deos, & templum in occulto adoraturum Deum Maozim. & 2. Thess. 2. dicitur eleuaturum seipsum supra omne, quod dicitur Deus. Ergo si Papa aperuit templum omnibus Diis, hoc ipso nõd Antichristus. Præterea, antequam templum Pantheon consecraretur Deo in memoriam omniũ Sanctorum, iam erant Romæ templa S. Petri, Pauli, Laurentij, Sebastiani, &c.

Sed obiicit Melanchthon in Confessione & Apolog. an

21. inuocationem Sanctorum non fuisse ante Gregorij tempora, ergo tunc cœpit. RESPONDEO, mendacium esse; nam plurimi Patres, & in iis Ambrosius in lib. de viduis, meminerunt inuocationis Sanctorum; sed de Antichristo, & inuocatione Sanctorum suis locis fusè differuimus.

QUARTO, responderet Calvinus in præfat. Instit. suam Ecclesiam non esse nouam, sed antiquissimam, immò illam ipsam, quam Christus fundauit, tamen non esse visam per multa secula, & nunc demum apparuisse. At contra est argumentum quod facit B. Augustinus contra Donaristas lib. 3. de Baptismo, cap. 2. aut ista Ecclesia, quæ nunc apparuit, antea perierat, & nunc resurrexit; aut non perierat, sed tantum latuerat, & nunc extulit caput. Non PRIMVM, quia tunc nõ potuissent renasci ipsi, si mater perierat. Si periit: Vnde ergo, inquit B. Augustinus, *Donatus apparuit? de qua terra genuit? ex quo mari emerfit? de quo celo cecidit?* Et præterea falsæ erunt promissiones Christi Matth. 16. *Porta inferi non praualebunt aduersus eam.* Et Matth. vlt. *Ego vobiscum sum &c.* Non SECVDVM, quia tunc vel ista Ecclesia latens profitebatur suam fidem, vel non profitebatur. si profitebatur, ergo non erat latens, sed manifesta. & si manifesta, quomodo nemo aduertebat? quomodo non capiebantur, & coercebantur ab inquisitoribus, qui longo tempore ante Lutheri ætatem esse cœperunt in Ecclesia? quomodo nullum vestigium, nulla memoria eorum exat? si autem non profitebatur fidem, sed verè & propriè latebat, (quam partem ipsi defendere coguntur) ergo illa non fuit Ecclesia, ac proinde nulla fuit in mundo vera Ecclesia, nam vt ipsi dicunt, *confessio fidei est nota veræ Ecclesiæ, & Rom. 10. Ore confessio fit ad salutem.*

Præterea si ita est, quomodo apparente Luthero, & Caluino nemo fuit, qui se illis adiungeret, nisi quos ipsi deceperunt? si multi Lutherani, & Calvinistæ latebant, debuissent multi prædicante Luthero, & Caluino mox cognoscere socios suos, & ad eos currere, etiam non vocari, at non ita factum est; nam omnes ferè qui sunt Lutherani & Calvinistæ, fatentur se antea fuisse ex nostris, & nihil cogitasse de noua illa doctrina. Immò Lutherus ipse fatetur, se aliquando non fuisse Lutheranum, sed Monachum Catholicum, & Missas celebrasse

Syllog. xi.

brasse per quindecim annos seridè, ac deuotè. Vide librum de Missa angulari, vel Ioannem Cochlæum in actis Lutheri anni M. D. XXXIV. Item librum 2. Lutheri contra Zvinglium, vel Septicipitem Ioannis Cochlæi, cap. 24.

Denique, si ita Ecclesia latuisset, vt Calvinus dicit, sequeretur Ecclesiam Christi fuisse peiorem, & miseriorem omni secta hæretica, & ipso etiam populo Iudæorum post euerfionem Hierosolymæ, quod certè est blasphemū, cum Deus per Prophetas passim prædicet gloriam Ecclesie, & polliceatur se cum ea semper futurum. Quod illud sequatur, patet; nam omnis hæretica secta habuit sua templa, suos Episcopos, sua Sacramèta, & similiter Iudæi post euerfam Hierusalem semper habuerunt aliquas Synagogas, vbi liberè exercuerunt suas cærimonias, vt patet ex Gregorio li. 7. epist. 5. nec vnquã coacti sunt generaliter adorare Deos alienos. At Ecclesia, quam latentem fingit Calvinus per annos ferè mille, nulla habuit templa, nulla sacra, nullos Episcopos, nec habuit unum angulum terræ, vbi liberè exerceret actus religionis sue, & quod peius est, coacta est seruire Diis alienis, adorare idola, sacrilegiis communicare, quæ est horribilior, & longior captiuitas, quam, aquam fuerit Iudæorum, immò est ista Ecclesia deformior, & ipis ruinis Synagogæ.

CAPVT VI.

NOTA tertia.

TERTIA NOTA est DURATIO diuturna, nec vnquã interrupta. Ecclesia enim dicitur Catholica, non solùm quia semper fuit, sed etiam quia semper erit, iuxta illud Dan. 9. *Regnum quod æternum non dissipabitur.* Et Act. 5. *Si est ex hominibus consilium hoc aut opus, dissoluetur; si vero ex Deo est, non poterit dissoluere.* De hæreticis autem S. Paulus dicit: *Sed & terra non proficiet.* 2. Tim. 3. & B. CYPRIANVS lib. 4. epist. 2. dicit schismaticos semper inter initia feruere, in crementa verò habere non posse, sed statim cum praua sua æmulatione deficere. Et S. AVGVSTINVS Psal. 57. in illud; *Ad nihilum deuenient tanquam aqua decurrens: Non vos terreant, inquit fratres, quidam fluuij, qui dicuntur torrentes, decurrit aqua, ad rem-*